

(/)

🏠 (/) > Lokalhistorie (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Langeland i 100 år

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/ikke-som-folk-er-flest>)

Langeland i 100 år

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 858

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/langeland-i-100-aar)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/langeland-i-100-aar](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/langeland-i-100-aar)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [http://www.historie-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/langeland-i-100-aar)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/langeland-i-100-aar](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/langeland-i-100-aar)) **in**

([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/langeland-i-100-aar&title=)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/langeland-i-100-aar&title=](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/langeland-i-100-aar&title=))

Ole Mortensøn

Langeland i 100 år. Langelændernes historie i ord og billeder

Turbine. 350 sider. 349,95 kr.

Af Skjold Christensen

Ole Mortensøn er mangeårig museumsinspektør ved Langelands Museum, og har med den baggrund en omfattende viden om Langelands historie. Ole Mortensøn – skriver – at han med bogen prøver at samle trådene og tegne et mønster af udviklingen på Langeland de sidste 100 år.

Jeg vil med det følgende dykke ned i bogen og give min vurdering af Ole Mortensøns indsats.

Bogen er en rejse i ord og billeder i de seneste 100 års udvikling på Langeland.

Der begyndes med øens geografi. Det er nærmest overflødigt at skrive, at øens form har givet den navnet. Vi hører om øens dannelse efter sidste istid. Vi kommer på tur i den langelandske natur, hører, hvordan landskabet til forskellige tider har givet den langelandske befolkning forskellige muligheder for at leve på øen. Jeg undlader ikke her – uden for bogen – at fortælle historien om de hatformede bakker. Den geolog der i sin tid registrere de hatformede bakker, havde i sit arbejde medbragt en sekretær. Hendes hat havde samme facon som bakkerne der lå rundt i landskabet, og dermed var navnet givet.

Erhverv på landet.

Vi hører om Tranekær – det store gods på Nordlangeland. Vi kommer rundt i landsbyerne, vi hører om landbruget i andelstiden, som kun var muligt med hårdt fysisk arbejde, derefter følger mekaniseringen med traktor og mejetærsker. Der er selvsagt også andre erhverv på landet Skovbrug, frugtavl og gartnerier. Disse bliver også omtalt, og deres betydning for øens udvikling er også med i bogen. Hele denne udvikling smitter også af på byerne. Byerne skifter udseende.

Transport.

Som bekendt var havet tidligere det, der bandt landet sammen. Der blev anlagt havne, herfra kunne man med sejlskib og senere motorskib hente og bringe varer til og fra øen. Der er i forløbne 100 år vendt op og ned på dette. Nu er der anlagt et tæt vejnet, der blev anlagt et tæt jernbanelinje. Langeland fik også jernbane ganske vist kun på sydøen og på tværs fra Rudkøbing – Spodsbjerg. Jernbanen er som bekendt nedlagt. Den store forandring i trafikken til og fra Langeland skete i 1962, da Langelandsbroen blev indviet.

Virksomheder.

Forandringerne betyder også nye måder hvorpå øen forandrer sig. Fra at være et samfund med landbruget som basis, forandrer det sig til, at arbejdet ikke sker med bopælen som udgang. Der opstår nye arbejdspladser: Mejerier, slagterier, savværker, teglværker, rækken er uendelig og har selvfølgelig afsæt i de forudsætninger der findes på øen. Industrialiseringen står for døren.

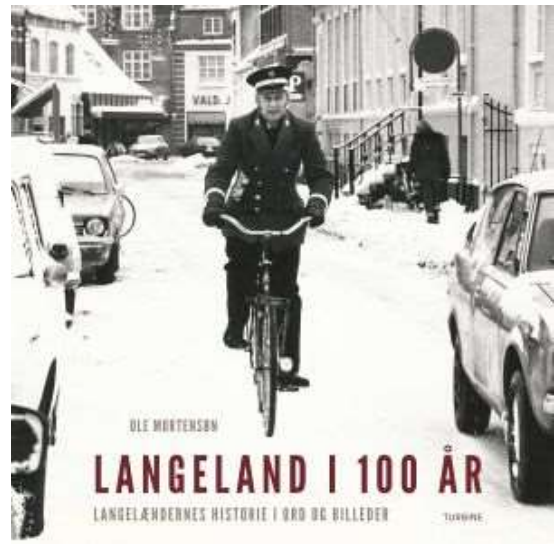
Byernes udvikling.

Bogen giver et fint indblik i fx udviklingen af forretningslivet. Fra landhandelsbutikker, til mere specialiserede butikker beliggende i byerne, for til sidst at ende med supermarkeder beliggende i byernes gader.

Turisme.

I takt med at arbejdstiden for den enkelte sættes ned, åbnes der nye udviklingsmuligheder, folk begynder at rejse på ferie. Vi hører om turismens udvikling, der bygges hoteller, anlægges sommerhusområder og ferielejligheder, som fx i Bagenkop og på havnen i Rudkøbing. Disse tiltag er også med til at forandre de langelandske byer og give befolkningerne nye erhvervsmuligheder.

Samfundsforhold.

Vi hører om samfundsudviklingen i forhold til borgerne, vi følger med fra fattiggårdene, alderdomshjem, plejehjem og sygehus. Både arbejdsgivere og arbejdere organiserer sig. Vi kan læse om udviklingen på arbejdsmarkedet. Der opstår foreninger med mange forskellige formål. Foreningerne kan være forskellige i byerne og på landet, men de med til at skabe udvikling, og der opstår på den måde nye fællesskaber overalt på øen.

Undervisning.

Vi følger skoleudviklingen. På landet landsbyskoler, hvor eleverne gik i skole hver anden dag, og i byerne de såkaldte byskoler. Vi er med, da skolerne bliver ens uanset om de er på landet eller i byen. Vi følger eleverne videre på fagskoler, ungdomsskoler og voksenundervisning. I forhold til udviklingen i folkeskolen, slutter vi på Ørstedsskolen – den nye store skole i Rudkøbing. Det kan tilføjes at vi også følger børnene og deres behov for pasning i pasningsordninger og børnehaver, da kvinderne begynder at komme på arbejdsmarkedet.

Boligforhold.

Ole Mortensøn kommer også omkring udviklingen af boliger på landet og i byen. I de 100 år, vi følger, sker der store forandringer i folks boligforhold. Fra at bo i små huse i landsbyerne, følger vi boligudviklingen med oprettelse af boligselskaber i byerne, hvor familierne kan leje en lejlighed. Der bygges parcelhuskvarterer. Sidste skud på den stamme er oprettelse af boligfællesskaber.

De politiske forhold.

Omkring 1920 blev by og land styret af henholdsvis et byråd eller et sogneråd. Fra slutningen af 1960'erne og omkring 1970 skete der kommunesammenlægninger. Det skete selvfølgelig også på Langeland og endte i 2007 med oprettelse af en egentlig storkommune. Den udvikling følger vi også.

Kirke og kulturliv.

Tidligere var familielivet i høj grad vævet sammen med kirken. Der var dåb, konfirmation og begravelse. Vi hører om de forskellige trosretninger og om, hvordan det religiøse har forandret sig. Et væsentligt element i den kulturelle udvikling er folkebiblioteket. Vi kommer omkring Langelands Museum, De lokalhistoriske arkiver, biograferne og kunstnerne. Jeg vil gerne her fremhæve de nedlagte transformatorårne, som blev til kunstudstillinger og stadig er det. Kunsttårnene er blevet kaldt "verdens længste kunstudstilling".

Fritid og fest.

Vi kommer omkring udviklingen fra 1920, hvor karlene på landet gik til gymnastik. Det udviklede sig til egentlige idrætsforeninger med afsæt i de forskellige sportsgrene. Der opstod sportshaller, senere fitnesscentre. Der var tider med danseskoler. Det hørte da med til god opdragelse at lære at danse. Vi hører om de mange forskellige foreninger, som stod for mange forskellige former for underholdning. Langelandsfestivalen er sløjfen på fritid og fest. En festival der som bekendt trækker folk til Langeland fra hele land.

Langeland i 100 år – Langelændernes historie i ord og billeder.

Ole Mortensøn har begået et værk der fortjener stor opmærksomhed. Jeg vil her fremhæve vekselvirkningen mellem tekst og billeder. Ole Mortensøn nævner i indledningen, at brug af billeder er lige så udfordrende som de skriftlige kilder. I bogen er der en enestående sammenhæng mellem billeder og tekst. Billederne giver teksterne en yderligere dimension. Vi læser fx en tekst om livet i landsbyen, og på billedet kan vi pludselig se de mennesker, der skrives om.

Bogen genopliver der sidste 100 års historie og udvikling på Langeland, og det sker fra nord til syd på øen. For dem der har rødder på Langeland, er jeg sikker på, at bogen bringer mange minder frem, og for de mange tilflyttere, der er kommet til Langeland, giver den et indblik i Langelands udvikling i de seneste 100 år. Bogen fortjener stor udbredelse på Langeland, men også i andre egne af landet, fordi den i sin opbygning er en lokalhistorisk bog, som kan give lokalhistorikere nye tilgange til at skrive lokalhistoriske bøger.

[Historie-online.dk, den 21. september 2021]